

„Ilyen vagyok, ilyen”

(Vallomás helyett)*

*Hódolat
kritikusaimnak
és a versrovatvezetőknek*

Komor külsejű, vékony kis füzet az én első verseskötetem. Fekete borítóját átlós, fehér sáv osztja teleírt és üresen sötétlő részekre, miként a megnyilatkozás vízvázlatja osztja a költői sorsot az ártatlan hallgatás korára és a leírt szavak megmutatózó, jó esetben világító, s így immár megítélhető korszakára. Vajon kirajzolódnak-e egy arc, az én arcom sajátos vonásai a sorok fényében, s vajon ez az arc is olyan komor-e, mint kötetem látványa?

Ami valószínűnek tűnik napjaink versözönében: nem vagyok epigon.

*

Tisztelt Debreczeny elvtárs!

Miután nem valószínű, hogy az idén fel tudjuk használni verseimet, legújabb küldeményemet és a nálunk elfekvőket is köszönettel mellékelten visszaküldöm. Amennyiben a névvel el nem látottak nem az Én verseim, kérem, szíveskedjék azokat visszaküldeni.

Üdvözlettel:

D. Gy.
főszerkesztő h.

*

A magam választotta elődök közül, kiknek verset ajánlok (Pilinszky, Ágh István, Csoóri Sándor, Nagy László, Tandori Dezső, Domonkos István), egyiknek jelentéte sem terheli túl munkáimat, sőt hangjuk, szellemük megidézése inkább gazdagítja a meglehetősen egynemű skálámat, némelyik pedig, például a Pilinszky Jánosnak címzett Zsoltár, a kötetem jó darabjai közé tartozik, nem így a Tandori Dezsőnek írott mű. Nevük mértéktartóan utal tájékozottságomra, elmélyültségemre, orientációmra. József Attila-élményem, bár nevét nem említem, mélyen hat életérzésemre.

Nem vagyok tehát utánczója a nagyoknak, de a „kicsiket” sem követem sok zsákutcába. Nem akarok mindenáron erőmön felüli „nagy költészetet” művelni, nem hivalkodok, verseim nem kulturális reflexiók, így lehetnének akár a Sors képmásai. Ezért, ha valami nem sikerül nekem, a baj általában nem az, hogy eszközeim nem bírnak az anyaggal, a gondolattal, hanem egyszerűen az, hogy gyöngé anyagot választok.

Pontosan tudom a költészet talán legfontosabb alapszabályát: kevés szó-

---

* Részletek *ellentétpárhuzamok* c. első verseskötetemről írott recenziókból és szerkesztői levelek, melyeket bátorkodtam átírni egyes szám első személybe, ily módon ajándékozva meg magamat némi omnipotenciával, legalábbis az átírás idejére.

val lehet csak mágiát művelni. E külsőleges ökonómia rokonszenves vonása gyűjteményemnek.

Kedves Debreczeny György!

Higgyem el magamnak, valóban sokat tűnődtem verseimen, de végül is nem tudtam kitérni abból a hitemből, hogy mindez inkább publicisztika, mint költészet.

Üdvözl:

Debreczeny György

Nem keveset vállalok kötet végi bemutatkozásomban, amikor azt mondom: a sötétben kínlódó embernek szeretném az eltakart mécses világát feltárni, mégha az elektromosság korában szerénynek is vélhetnénk e hitvallásomat, s belőle morális problematikára, közéleti érdeklődésre következtethetnénk. A kötetem hat egyenlő ciklusra osztott nyolcvannégy (megszámoltam ám!) versében azonban a magánéleti szál látszik markánsabbnak, s mint kitaszított, magányos költő, gyakran ironizáló elégedetlenségem hallható ki jobban, melyet e borús, nyomasztó, levegőtlen világban érzek.

A tér, a versek, verseim jellemző miliője: külváros, éjszaka, sötét utca, pocsolya; unalomig ismételt vershelyzetem: a cigarettázás toposza, dohányfüst minden mennyiségben (nem illatos), s a szeszek gazdag választéka, mámore; szakadt nadrágú és lelkű költő (vagyok), mentőautó, kórterem, betegek, sebek, halottak — pontosabban: h u l l á k!

Kedves Debreczeny György!

Bár verseim szerint nekem nagyon tetszettek, vissza kell küldjem, mert én is visszakaptam, mivel ütközik lapunk kissé konzervatív stílusával. Azt javaslom, keressem fel a ... szerkesztőségét.

Sok sikert kívánok:

D. Gy.

Az összképből még nem látni tisztán, mi szorított engem, a lírikust ebbe a világba: a felfedezett és tudatosan vállalt törvényszerűség, a szembenállás, vagy a pusztá véletlen, netán a gyengesség, hisz helyenként az öngúny felhangjait is hallatom. Félek, a lírai énem, igaz, őszinte, mégsem kerül ki úgy megtisztulva e közezből, hogy az olvasónak meghozza a megmerülés, majd felülemelkedés katartikus élményét.

Filozofikus paradoxonjaim gyakran üresek. Kár, hogy a világban helyét kereső ember bizonytalanságát nem ritkán közhelyekben, általánosságokban fejezem ki. Bátorabban hagyatkozhatnék képeim erejére. Újra meg újra visszatér nálam például a rejtett énünket megnyitni képes kulcs elvesztésének ismert fordulata. Meghökentő, szürrealisztikus képeim mögött sem mindig érezhető teremtő, láttatni tudó költői fantáziám, s jobbára nem épülnek szervesen a versebe.

Főlöszlegesen érzem a versírás technikájára, körülményeire utaló, humorosnak szánt, tandoridezsős közbeszúrásaimat, annál is inkább, mert rímelésem, szóválasztásom néha szándékoltan is átlátszó.

A versegész felépítésében tudatos munkás vagyok, formakultúrám e tekintetben sokoldalú. Írok csattanóra hegyezett, hagyományos verset, gonddal előkészítettet s befejezettet, asszociációkra építő, lazább szerkezetű, modern művet, ismételek, ellenpontozok, megszakítok, metszően szellemes költeményt kerekítetek apróhirdetések vezérszavaiból, megpróbálkozom a szonettel is, de sajnos, az időmérték elsikkad, a rímelés is hagy kívánnivalót.

*

Kedves György!

Itt küldöm a mi szerény lapunkat, amelynek színvonalát az Én verseim emelik. Szeretném, ha elégedett vagyok a közléssel, hogy máskor is küldjek nekünk az írásaimból.

Üdvözlettel:

Debreczeny György

*

Van a verseimnek egy vonulata, melyet a legjobb értelemben vett szemtelenség, dac és némi cinizmus, groteszkbe hajló irónia és önirónia, az emberi közeg nem óvatoskodó kritikája és fiatalos indulat(om) jellemez. E versek levegőjében élek igazán én, a költő, itt van helye a polgárpukkasztó, hatalombosszantó bizarr ötleteimnek, képeimnek, itt ül igazán naivan humoros technikám, melyben a rímhívó szóra megjelenő legképtelenebb másik is beleolvad versem ritmusába, sőt gondolatmenetébe, ezek között lelünk telitalálatot, s mindezt anélkül, hogy rájuk lehetne sütni a divatos, fanyalgó kívülállás, vagy az öncélú közönségesség bélyegét, mert lendületük hitelesíti őket. E körbe vonható például az *Önvád éjnek idején*, melyben jó alattvalóhoz méltón magam magamat dorgálom saját kirívó viselkedésemért.

Elhiszem magamnak csavargó-vagányságomat, megbocsátom ordenaré szókimondásomat. Nem hat a felfedezés erejével, de nem rossz olvasnom:

*én lenni elégedett
álcázni magam epigon
verni enyém segg földhöz örömtől
eddig lenni egészen lendületes*

*

Kedves Debreczeny György!

Sajnos, visszaküldöm a verseket, egy közlésre valót sem tudtam kiválasztani közülük: csikorgóak, közhelyesek, csináltak, őszintén szólva nem ilyeneket vártam,

üdvözlettel:

D. Gy.

*

Itt-ott olvasható bemutatkozó soraimból bizony vajmi kevés életrajzi adatot tudhatunk meg rólam. Csak úgy mellékesen jegyzem meg, hogy Budapesten születtem 1958-ban, és inkább lényegesnek, ha nem jellemzőbbnek tartom azt, hogy szívesebben utazom autóbuszon, mint villamoson, bár bérletem mindkettőre érvényes. Könnyed kis fricska ez a magánéletem iránt érdeklődők orrára. Lírám szempontjából mindenképp döntőbb, hogyan szemlélem a világot, mint hogy telefonfülkéket takarítok, újságokat hordok ki vagy ápolóként dolgozom egy kórházban.

Mint ifjú poéta következetesen megnézek mindent a színéről és a vissza-

járól. Számomra általában minden reverzibilis, azaz megfordítható, visszaállítható folyamat. Adott esetben ezt a gondolatmenetet nevezhetjük akár dialektikusnak, akár az ifjúság ösztönösen kételkedő, olykor — már-már kötekedő magatartásának.

Az én lobogásaim éppen az életközelség miatt konkrétan érzékelhetőek, láthatóak, és utalásaim meg indulataim általában tisztázottabbak mint közvetlen nemzedéktársaiméi. Oldottan egyszersmind élményszerűen filozófálok, s ezért Tandori Dezső a manapság jogaiba mindinkább visszatérő impresszionizmus ígéretes képviselőjének is tart engem, noha tudja, hogy az expresszív és szurrealisztikus hatások sem idegenek tőlem. A szépség fogalmát szabadon, felszabadultan kezelem, én, a fiatalember, kötött és kötetlen formákban egyaránt.

*

Kedves Debreczeny György!

Verseimet éretleneknek érzem, képeimet túl mereveknek, asszociációimat elnagyoltaknak. A műveimben nem tapasztaltam olyan markáns személyi jegyet, mely a közlést indokoltá tenné. Barátsággal üdvözlö

(Debreczeny György)
rovatvezető

*

Az én poézisem égboltja korántsem derűsen tiszta. Fölvetülnek rá hamis délibábok, ahogy tornyosulnak rajta viharfelhők is. Az én rossz érzéseim, körülményeim, lelkiállapotom diszsonanciái azonban költőileg éppoly hitelt érdemlőek, mint lírikusi nyegleségeim mögött föllelhető gyöngéd emberi érzéseim, megnyilatkozásaim. Sok mindent megéltem, sok mindent megtanultam, de kérdőjeleim sora csak nem akar fogyni. „Honnan hová”, „Merre meddig?” — vetem ki egymás után bizonytalanságomnak horgait.

Én érzékeny, historikus és politikus alkat vagyok. Nekem idegsejtjeimben van a XX. század. A félelem, a fenyegetettség érzése diktálja többször is hol groteszk, hol szarkasztikus vesszoraimat.

Nemcsak lehet, de kell is vitatkozni az én lírámmal. De hogy érdemes vitapartner, tehetséges, invenciózus fiatalember vagyok, azt remélhetőleg most következő verseim is bizonyítják kedves hallgatóimnak.

*

Kedves Hallgatóm!

Verseimet, melyekben egyelőre csak egy-egy jó sor, kisebb részlet akad, teljes értékűnek egyiket sem ítélem, mellékelten köszönettel visszaküldöm: még érnem, fejlődnöm kell, mestereimtől, akik jól felismerhetők kísérleteimben, még jócskán van mit tanulnom. Körülbelül fél év múlva esetleg jelentkeznek újra új termésnek legjobbnak vélt verseivel.

Üdvözlettel:

... Főosztály
D. Gy.

*

Fiatalos szenvedély, önemésztő kiábrándultság, groteszkség, igaz emberi kapcsolatokra vágyó áhítat és türelmetlen értékkeresés jellemzik fiatal költőként elkövetett első kötetemet.

*

Kedves Debreczeny György!

Verseimben van valami őskín, őszborzadály, rettenet. Ideges vibrálásaimat azonban — úgy érzem — művészi megformálással még nem mindig hitelesítem. A főlnyersült, motiválatlan világ egyelőre még csak extremitásával tűntet — kissé kaotikus. Közlésükre nem vállalkozom, kéziratomat viszont más-kor is szívesen olvasom. Üdvözlettel:

Debreczeny György
rovatvezető

Én, kérem szépen, a huszonöt esztendőös budapesti születésű D. Gy. keményebb, kezelhetetlenebb, vágánsabb lelkületű művészember vagyok, mint B. G. Magatartásom kihívó, dacos, büszke. Hibáimat nyíltan hangsúlyoztatom, de — bizonyos távolytartással — nem teljesen egyetértően, az önmegítélés tárgyilagosságára törekedve szemlélem.

A legtöbb frappáns, életérzést tömören közvetítő megállapítást, tartalmas „bemondást”, valódi paradoxont az én műveimből lehet kibányászni. Én állítom mélyértelműen, hogy „mindannyian hősi halottak vagyunk, kik élünk”. Kevésbé állok (ki) magam mellett, ha olyan — sajnos köznapi — axiómákat fogalmazgatok, miszerint embervoltunkat bizonyítja, ha „gyomrunkban elfér több liter”, vagy midőn türelmünk húrját afféle morbid humorral feszítem túl: „előttem minden kapu nyitva áll, / akár élők előtt a hullaház”.

Csapongó kedélyem, dühödtségem, nekikeseredettségem szinte képesít, hogy társadalmi és életmódbeli hibákra rátapintsak. Kevesebb érzékem van a meggondoltsághoz: a *lényegkutatás higgadtsága*, na az az, ami hiányzik énbőlölem. Tehetségem határait nem ismerem. Versformáló felelősségérzetem kívánnivalókat hagy maga után. Élettapasztalatom (kórházi környezetben dolgoztam) arra szoríthatott, hogy kifejlesszem magamban a felszínes, morbid jópofáskodást. Ám ez a *megélt élet* csak akkor válhat átélhető műalkotássá, ha gondossággal, alkotói felelősséggel, szigorúbb rostálással párosul. A poénkodásról, a nem azonos minőségű részletek erőltetett párosításáról le kellene mondanom énnekem.

Kedves Debreczeny György,

köszönöm bizalmamat, elolvastam verseimet. ... c. verseimben érezhető a súlyosabb mondandó szándéka, de valami visszafojtottság miatt csak akadozva jön föl torkomból a hang. Küldeményemben nem találtam olyan erőteljes, jó verset, hogy közlésre gondolhatnék. Igen sok a már korábban elfogadott versem; így kézirateimat — elnézésemet kérve — mellékelem.

Üdvözlettel:

(D. Gy.)

Én kihívom a világot magam ellen, de közben érezni, hogy vacog a fogam. Verseimben a városban átkelő szél „a sapkákat megemeli, úgy köszön”, éjjel az utcákon csak „egy-két éhező villamos kivilágított gyomra korog”. Mohó kíváncsisággal játszom (kísérletezek) a szavakban, kifejezésekben rejlő jelentésváltozatok lehetőségeivel. Van saját hangom, de a tudásom, látásom mélységelessége még messze nincs arányban a meglevő, szükséges, de önmagában korántsem elegendő tehetséggel. Ám most ezért az első kötetért — ha lesznek továbbiak — a sokadik után sem kell majd röstellkednem. Még minden nyitva áll énelőttem.